

Lokale heffingen

Tarieven en belastingopbrengsten

Inleiding

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De lokale heffingen bestaan uit belastingen (bijvoorbeeld Onroerendezaakbelasting (OZB) en Parkeerbelasting), bestemmingsheffingen (Rioolheffing en Afvalstoffenheffing) en rechten (bijvoorbeeld Leges en Begraafrechten).

Een aanduiding van de lokale lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Het beleid lokale heffingen is vastgelegd in de nota Kostentoerekening tarieven 2017. Het kwijscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale lasten compleet.

Tarieven Onroerende zaakbelastingen en overige belastingen

Op de Onroerendezaakbelastingen en overige belastingen wordt alleen een prijsindexatie toegepast van 3,9%. Belastinginkomsten komen ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente.

Tarieven rechten en bestemmingsheffingen

Voor de tarieven van de rechten of retributies (waaronder de Leges) en de bestemmingsheffingen (zoals de Riool- en Afvalstoffenheffing) geldt dat deze 100% kostendekkend zijn, tenzij anders wordt besloten. De opbrengst van een recht of bestemmingsheffing mag niet meer bedragen dan 100% van de begrote kosten. Alleen de Vermakelijkhedenretributie is niet begrensd tot een maximum van 100% kostenverhaal en mag enigszins een overschrijding laten zien.

Loon en prijsindexering

Als uitgangspunt voor de tariefontwikkeling geldt indexering van alle tarieven met de indexeringspercentages van het Centraal Planbureau. Vanwege de hoge inflatie in 2022 wordt de begroting 2023 en verder, verhoogd om hiervoor te compenseren. Dit betekent een totaal door te voeren prijsindexatie (IMOC) van $3,9\% + 3,7\% = 7,74\%$ en een subsidie-indexatie van $4,81\% + 1,46\% = \text{totaal } 6,34\%$. Deze nacalculatie geldt niet voor de (on)roerende zaakbelastingen en de overige belastingen, hiervoor geldt een verhoging van 3,9%.

Woonlasten

De lokale woonlasten bestaan in Zaanstad uit de OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van de woonlasten.

Soort heffing	Tarief 2024	Tarief 2023	Stijgingspercentage Inflatie + autonoom
Onroerendezaakbelastingen			
<i>Woningen</i>			
- eigenarenbelasting als percentage van de WOZ-waarde	Nnb*	0,0795%	3,9%
<i>Niet-woningen</i>			

Soort heffing	Tarief 2024	Tarief 2023	Stijgingspercentage Inflatie + autonoom
- eigenarenbelasting als percentage van de WOZ-waarde	Nnb*	0,3154%	3,9%
- gebruikersbelasting als percentage van de WOZ-waarde	Nnb*	0,2371%	3,9%
Afvalstoffenheffing	€ 347,83	€ 347,83	0,0%
Rioolheffing			
- tot 300 kubieke meter verbruikt water	€ 315,68**	€ 290,95	8,5%
- iedere 100 kubieke meter water daarboven	€ 105,22**	€ 96,98	8,5%

* Na herwaardering bepaalt de gemeente medio oktober de OZB-tarieven.

** Door net als in 2023 een korting vanuit de egalisatievoorziening toe te passen, blijft de stijging van de aanslag Rioolheffing beperkt tot 8,5% ten opzichte van 2023.

Gemiddelde woonlasten per heffingseenheid 2024 t.o.v. 2023 Zaanstad

Lokale lasten	2024	2023	-/-%
OZB*	€ 351,12	€ 337,94	3,9%
Afvalstoffenheffing	€ 347,83	€ 347,83	0,0%
Rioolheffing	€ 315,68	€ 290,95	8,5%
Totaal	€ 1.014,63	€ 986,76	

* Het bedrag OZB is afhankelijk van de WOZ-waarde van de woning.

Gemiddelde woonlasten 2023 ten opzichte van andere gemeenten

In vergelijking tot andere gemeenten, zijn de woonlasten in Zaanstad relatief hoog. Relatief omdat de woonlasten landelijk sterk uiteen lopen. In belangrijke mate wordt het veroorzaakt door de door gemeenten gemaakte keuzes, zoals; de wijze van kostenverhaal, het dekkingspercentage en waar de lasten worden neergelegd (eigenaar, gebruiker of beiden).

Gegevens over de landelijke ontwikkelingen op het gebied van lokale heffingen worden gerapporteerd door het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Het COELO rapporteert jaarlijks over de woonlasten in 39 grote gemeenten (≥ 91.000 inwoners).

Woonlasten 2023 Zaanstad t.o.v. 38 andere grote gemeenten:

	OZB-eigenaar	Reinigingsheffing (afvalstoffenheffing)	Rioolheffing	Woonlasten 2023
Zaanstad	€ 337,94	€ 347,83	€ 290,95	€ 976,72
Laagste	€ 242,00	€ 35,00	€ 105,00	€ 704,00
Hoogste	€ 783,00	€ 460,00	€ 302,00	€ 1.217,00
Gemiddelde	€ 375,00	€ 360,00	€ 194,00	€ 925,00

Bron: Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2023 COELO

De verwachting is dat het COELO medio januari de gegevens over 2024 publiceert.

Belastingopbrengsten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de lokale heffingen.

De begrote en werkelijke belastingopbrengsten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2023	Realisatie 2022	Kosten dekking 2024
Belastingen				
Hondenbelasting	-	-	542	nvt
Onroerendezaakbelastingen	40.626	38.703	39.203	nvt
Roerende ruimtebelasting	61	58	43	nvt
Parkeerbelasting	2.107	1.735	1.764	100,0%
Parkeervergunningen	465	447	545	nvt
Parkeerautomatengelden	3.175	3.055	2.036	nvt
Precariobelasting	328	316	201	nvt
Reclamebelasting	399	384	313	nvt
Reclameopbrengsten	906	906	586	nvt
Toeristenbelasting	2.945	2.135	1.998	nvt
Rechten en bestemmingsheffingen				
Afvalstoffenheffing	24.000	23.826	23.034	97,7%
Begraafrechten	1.100	1.023	1.197	100,0%
BIZ-plan Stadshart Zaandam	-	182	187	100,0%
Leges Algemene dienstverlening	3.916	2.169	2.357	98,9%
Leges onder dienstverlening Fysieke leefomgeving/omgevingsverg unningen	7.662	5.939*	6.202	93,4%
Leges onder dienstverlening Europese dienstenrichtlijn	406	430	149	79,2%
Marktgelden	199	205	188	77,7%
Rioolheffing	25.097	23.131	22.287	97,7%
Vermakelijkhedenretributie	576**	156	111	68,0%
Wielklemmen/wegslepen	216	253	44	100,0%
Zeehavengeld	131	131	158	100,0%
Totaal belastingen en heffingen	114.414	105.184	103.145	

* dit bedrag wijkt af van de begroting 2023. Ten tijde van de begroting 2023 is rekening gehouden met de opbrengsten van de Omgevingswet (ingangsdatum 01-07-2023). De definitieve inwerkingtreding van de Omgevingswet is opgeschoven naar 01-01-2024.

** in begroting is 576k opgenomen, dit geringe verschil is een gevolg van onterechte toegepaste indexering

Belastingen

Hondenbelasting

Conform het coalitie akkoord, is de Hondenbelasting met ingang van 2023 komen te vervallen.

Onroerendezaakbelasting en herwaardering WOZ

De waarde van de onroerende zaken is grondslag voor de OZB heffing. Op grond van het bepaalde in de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ), worden alle onroerende zaken binnen de gemeente jaarlijks opnieuw gewaardeerd.

De opbrengst OZB is de uitkomst van het tarief maal de WOZ waarde. De OZB tarieven worden onder meer afgeleid uit de waarde van alle onroerende zaken binnen de gemeente Zaanstad. Uitgangspunt is een gelijkblijvende opbrengst OZB ten opzichte van het voorgaande jaar. Bij de OZB opbrengst is rekening gehouden met een extra opbrengst aan OZB door een areaaluitbreiding van woningen en niet-woningen. Naast de areaaluitbreiding is er geen stijging in de opbrengst, behalve de indexatie van 3,9%.

Het uitgangspunt bij een gelijkblijvende opbrengst van de OZB is de 'vuistregel van communicerende vaten':

- als de waarde van de stad stijgt, moet het tarief dalen;
- als de waarde van de stad daalt, moet het tarief stijgen.

De tarieven voor de Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWBB) zijn op grond van artikel 221 lid 3 van de Gemeentewet gelijk aan die van de OZB.

Parkeerbelasting

De tarieven betaald parkeren zijn geïndexeerd met 3,9%. De tarieven worden, conform de normale afrondingsmethodiek, afgerond op 5 eurocent. Voor sommige parkeerproducten kan de prijsstijging daardoor iets meer of minder zijn, omdat de niet-afgeronde tarieven de rekenbasis voor indexering vormen.

De mantelzorg parkeervergunning wordt ook voor 2024 gratis verstrekt.

Naheffingsaanslag 2024

Het tarief van de naheffingsaanslag wordt bepaald door de gemeentelijke kosten van naheffen en een basistarief van 1 uur Parkeerbelasting. Het Rijk schrijft jaarlijks een maximum tarief voor dat gemeenten als naheffingsaanslag mogen heffen. Indien de gemeentelijke kosten onder het maximum tarief uitkomen, dient de naheffingsaanslag naar beneden te worden bijgesteld. Het maximum tarief voor 2024 bedraagt € 76,70 (Staatsblad 4 juli 2023).

Het tarief voor een naheffingsaanslag wordt verhoogd met 4,7% en komt voor 2024 uit op € 72,65. Er zijn lagere kapitaallasten door uitstel van de vervanging van parkeerautomaten. De tariefstijging wordt veroorzaakt door extra benodigde capaciteit voor de afhandeling van bezwaar en beroep, als gevolg van het stijgende aantal naheffingsaanslagen. De verwachte hoeveelheid naheffingsaanslagen stijgt met 4000 naar 29000, door de inzet van de scanauto.

Bedragen x € 1.000

Dekking volgens model	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.611

Inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	-
Netto kosten taakveld	1.611
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	496
BTW	-
Totale kosten	2.107
Opbrengst heffingen	2.107
Dekking	100%

Precario- en Reclamebelasting

De tarieven van de Precario- en Reclamebelasting zijn conform het financieel kader geïndexeerd met 3,9%.

Reclameopbrengsten

De gemeente heeft reclamecontracten afgesloten met bedrijven voor het aanbrengen van verschillende soorten van reclame uitingen, bijvoorbeeld lichtmastreclame, reclame opabri's, sandwichborden en energiekasten. Deze contracten geven het bedrijf het alleenrecht om reclame op bepaalde plaatsen en op een vooraf vastgelegde wijze te tonen, tegen een overeengekomen vergoeding.

Bij het aangaan van een reclamecontract geldt onverkort de gemeentelijke regelgeving zoals de Welstandsnota en benodigde vergunning(en). Verder wordt uit het oogpunt op verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte en mede uit overweging van efficiency, de exploitatie van categorieën van buitenreclame bij voorkeur uitbesteed aan één partij. Dat draagt bij aan het niveau van uniformiteit van reclame-uitingen. Tevens rust op de reclamepartij de verplichting voor het schoon en heel houden van de reclame-uiting.

Toeristenbelasting

De tarieven van Toeristenbelasting zijn conform het financieel kader geïndexeerd met 3,9%.

Er is onderzoek gedaan naar het vinden van een locatie voor het ontwikkelen van een camperplaats. De voorlopige voorkeurslocatie bevindt zich aan de Doctor H.G. Scholtenstraat. Voor de haalbaarheid van de realisatie en exploitatie van de camperplaats is ook de hoogte van het tarief Toeristenbelasting van belang. Het tarief voor kampeer- en camperplaatsen is hierdoor verlaagd naar € 1,70 per overnachting per persoon.

Rechten en bestemmingsheffingen

Onder de rechten (ook wel retributies genoemd) vallen de Begraafrechten, Leges, Marktgelden, Vermakelijkhedenretributie Zaanse Schans en het Zeehavengeld. De bestemmingsheffingen zijn de Afvalstoffen- en de Rioolheffing. Voor de rechten en bestemmingsheffingen mag maximaal 100% aan kosten worden verhaald. De kostendekkendheid wordt onder de 100% gehouden omdat bij overschrijding het risico bestaat dat de Verordening door de rechter (deels) onverbindend wordt

verklaard. Alleen de Vermakelijkhedenretributie is niet begrensd tot een maximum van 100% kostenverhaal en mag enigszins een overschrijding laten zien.

Afvalstoffenheffing

Er is sprake van een kostentoeename als gevolg van loon- en prijsstijging (indexering). Daarnaast zijn er voordelen aan de kostenkant, waaronder lagere verwerkingskosten door gunstige ontwikkeling tonnages (grondstoffenplan) en prijsontwikkeling op de grondstoffenmarkt alsmede restituties op verbrandingsbelastingen, door beter rendement uit na-scheiding en gebruik bodemassen.

Met een onttrekking aan de egalisatievoorziening van € 405.000 in 2024 kan het tarief van de Afvalstoffenheffing gelijk blijven aan dat van 2023. De voorziening blijft naar verwachting voldoende hoog om risico's op de verwerkingskosten en de gft inzameling bij hoogbouw af te kunnen dekken alsmede om een tariefstijging in een volgend jaar te kunnen dempen.

Verdeling van kosten en dekking volgens model:

Bedragen x € 1.000

Dekking volgens model	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	23.636
Inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	1.602
Netto kosten taakveld	22.034
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	1.018
BTW	1.547
Totale kosten	24.599
Opbrengst heffingen	24.000
Dekking	97,7%*

* kostendekkendheid is inclusief opbrengsten derden die niet in dit dekkingsmodel zijn opgenomen. Als gevolg hiervan een geringe rekenkundige afwijking

Begraafrechten

Uit een vergelijking met omliggende begraafplaatsen blijkt dat de begraafarieven van Zaanstad boven het gemiddelde tariefniveau liggen ten opzicht van andere gemeenten in de regio.

Na indexering van kosten als gevolg van prijsstijgingen en een bijstelling van inkomsten, is een tariefstijging nodig van 0,35%. Het verschil tussen kosten en inkomsten bedraagt € 3.439. Door geringe verschil te dekken uit de egalisatievoorziening kunnen de tarieven gelijk blijven aan 2023.

Verdeling van kosten en dekking volgens model:

Bedragen x € 1.000

Dekking volgens model	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	788
Inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	0
Netto kosten taakveld	788
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	312

BTW	
Totale kosten	1.100
Opbrengst heffingen	1.100
Dekking	100%

BIZ-heffing Stadshart Zaanstad

De Wet op de Bedrijveninvesteringszones (Wet op de BIZ) biedt de mogelijkheid tot het instellen van een zone waarbinnen alle gebruikers van niet-woningen (winkels, horeca, bedrijven, instellingen) financieel bijdragen aan activiteiten die door een meerderheid van de ondernemers gewenst zijn. Een BIZ is daarmee een wettelijk instrument voor en door ondernemers, waarmee alle ondernemers gezamenlijk investeren in de kwaliteit van hun omgeving en zo een bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van het gebied.

De BIZ-bijdrage wordt geheven van de gebruiker van een niet-woning (bedrijf, instelling ed.). Indien een onroerende zaak bij het begin van het kalenderjaar niet in gebruik is, wordt de BIZ-bijdrage van de eigenaar geheven. De bijdrage wordt vastgesteld naar de WOZ-waarde en komt tot stand na een door het college uit te voeren wettelijke draagvlakmeting.

BIZ Stadshart Zaandam 2024-2028

De raad heeft bij besluit 2018/18177 de Verordening Bedrijven investeringszone Stadshart Zaandam vastgesteld voor een periode van 5 jaar; 2019 t/m 2023. Het bestuur Stichting Stadshart Zaandam (BIZ-bestuur) heeft een verzoek ingediend om de BIZ heffing Stadshart Zaandam opnieuw in te stellen gedurende een periode van 5 jaar; periode 2024 t/m 2028.

Bij raadsbesluit z7846985/d283 is de BIZ Verordening opnieuw voor 5 jaar vastgesteld - periode 2024 t/m 2028 - met ingang van 1 januari 2024.

Voorafgaand aan de inwerkingtreding wordt namens het college een draagvlakmeting gehouden onder de bijdrageplichtige ondernemers. De uitkomst van deze draagvlakmeting wordt nog ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

BIZ Businesspark Wormerveer 2024-2028

De bedrijvenvereniging van Businesspark Wormerveer heeft een verzoek ingediend om een BIZ heffing vast te stellen voor het bedrijventerrein Businesspark Wormerveer over de periode 2024 t/m 2028. Het bestuur van de bedrijvenvereniging zal hiervoor een aparte stichting oprichten.

De BIZ is op dit moment ter vaststelling ingediend bij de raad (z7849230/d284).

Leges

Nieuwe wetgeving en Leges Verordening 2024

Na eerder uitstel, treedt met ingang van 1 januari 2024 de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) alsnog in werking. De Wet kwaliteitsborging zal vanaf 1 januari 2024 in eerste instantie alleen voor nieuwbouw gaan gelden en zes maanden later ook voor verbouwingen.

De aan de nieuwe wetgeving aangepaste Verordening heeft grote impact: fiscaal juridisch, financieel en uitvoeringstechnisch. Binnen de organisatie is hard gewerkt aan nieuw beleid voor verwerking in de gemeentelijke uitvoering en de nieuwe leges Verordening (2022/21031). Door de te wijzigen uitvoering, is hoofdstuk 2 grotendeels gewijzigd als gevolg van een gewijzigde fiscale grondslag.

Marktgelden

Het tarief marktgelden wordt verhoogd met 3,9%. Door hogere lasten en een lager geraamde bezetting leidt dat tot een structureel lagere opbrengst van € 0,056 mln. Dit wordt structureel voor

€ 0,03 mln. gedekt uit de algemene middelen. De overige € 0,026 mln. wordt in 2024 incidenteel gedekt in het programma Economie (middelen Economische visie), met een nog te ontwikkelen aanpak voor 2025 en verder.

Verdeling van kosten en dekking volgens model:

Bedragen x € 1.000

Dekking volgens model	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	170
Inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	0
Netto kosten taakveld	170
Toe te rekenen kosten:	67
Overhead incl. (omslag)rente	
BTW	18
Totale kosten	256
Opbrengst heffingen	199
Dekking	77,7%

Rioolheffing

De afgelopen jaren is het tarief jaarlijks geïndexeerd, maar is de aanslag lager gehouden middels een korting. Door in 2024 de korting opnieuw toe te passen, kan de tariefstijging beperkt blijven tot 8,5%. Hierdoor stijgt de aanslag rioolheffing voor de Zaanse inwoner in 2024 van € 290,95 (aanslag 2023) naar € 315,68.

Bij de vaststelling van het tarief in 2025 kan opnieuw worden afgewogen in welke mate een korting op het tarief kan worden gegeven afgestemd op de ontwikkeling van de voorziening.

Verdeling van kosten en dekking volgens model:

Bedragen x € 1.000

Dekking volgens model	
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	23.161
Inkomsten taakvelden, excl. Heffingen	0
Netto kosten taakveld	23.161
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	1.718
BTW	804
Totale kosten	25.684
Opbrengst heffingen	-25.097
Dekking	97,7%

* exclusief rijksuitkering slappe bodem

In 2014 heeft het Rijk de gemeenten met hogere onderhoudslasten als gevolg van een 'slappe bodem' (veengrond) financieel gecompenseerd. Zaanstad ontvangt hiervoor jaarlijks € 587.000 via de Algemene Uitkering. Deze uitkering wordt gebruikt voor de dekking van het rioolbeheer.

Vermakelijkhedenretributie

Op basis van het Strabo passantenonderzoek 2019 i.o.v. de Zaanse Schans, wordt uitgegaan van 2 miljoen bezoekers in 2024 en een gemiddeld bezoek van 0,5 betaalde vermakelijkheid per bezoeker. Om de geraamde opbrengst van € 554.000 te behalen stijgt het tarief VMR Zaanse Schans met 120% van € 0,25 naar € 0,55 per betaalde vermakelijkheid.

Wielklemmen/wegslepen

Zaanstad handhaaft fiscaal rechtelijk op voertuigeigenaren die niet betalen, door middel van een naheffingsaanslag. Met ingang van 2020 wordt gebruik gemaakt van de wielklem (2019/15590,

De tarieven zijn een vergoeding van kosten. Voor 2023 stijgt het tarief voor het aanbrengen van een wielklem aan een voertuig van € 116,37 naar € 150,95. Het tarief voor het wegslepen stijgt van € 360,08 naar € 421,70.

Zeehavengeld

Gemeente Zaanstad stemt op basis van Europese regelgeving (anti-concurrentiebeding ten aanzien van andere lidstaten), jaarlijks de tarieven af op die van de gemeente Amsterdam. De tarieven van Amsterdam worden pas in januari bekend. De tariefstelling van de Zaanse Verordening Zeehavengeld wordt hierdoor - zoals elk jaar - later aan de raad voorgelegd.

Kwijtschelding

Kwijtschelding kan worden verleend voor de Afvalstoffenheffing en de Rioolheffing. Zaanstad hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100% en voert daarmee een maximaal kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtschelding kan onder meer worden verleend indien men:

- AOW ontvangt, eventueel aangevuld met een klein pensioen
- een bijstandsuitkering ontvangt
- een inkomen uit werk heeft dat niet hoger is dan een bijstandsuitkering
- studiefinanciering ontvangt en niet al te hoge bijverdiensten heeft
- een zakgeldregeling heeft.

Daarnaast kunnen personen die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen, de zogenoemde kleine ondernemers in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingsschulden.

In 2023 zijn 2.992 verzoeken om kwijtschelding geautomatiseerd afgehandeld. Daarnaast zijn 2.697 verzoeken handmatig afgedaan, waarvan 1.802 geheel of gedeeltelijk zijn toegewezen. De verwachte eindstand van geheel of gedeeltelijk toegewezen verzoeken, is circa 5.300 verzoeken.

De uitkomsten van de kwijtschelding worden doorberekend in de jaarlijkse tariefstelling van de Afvalstoffen- en Rioolheffing.

Tabel 5: Kwijtschelding heffingen

Bedragen x € 1.000

Heffing	Begroot 2024	Begroot 2023	Rekening 2022
Afvalstoffen	1.843	1.843	1.599
Rioolheffing	1.611	1.542	1.345
Hondenbelasting *	0	0	26
Totaal	3.454	3.385	2.970

* m.i.v. 2023 is de hondenbelasting komen te vervallen

